



№ 7 გაუმარჯოს თავისუფალ ხელმოწევაზე
 თავისუფალ საქართველოში!
 გაუმარჯოს საქართველოს
 დემოკრატიულ კრეზუბლიკას!

ფასი 10 მანეთი

„თეატრი და სპექტაკლი“

წლიურად 100 მან., ნახევარი წლით 60 მან. თითო ნომერი — 10 მან. ხელის მოწერა შეიძლება: თბილისში, ბაზოს ქუჩა № 20 ალექსანდრეს ბაღის პარდაპირ; ფოსტით: თბილისი, რედაქცია „თეატრი და სპექტაკლი“ იოსებ იმედაშვილს. ტელეფონი № 4-73.

დარსების წელიწადი მეათე, გამოცემის მერვე
 სათეატრო, სალიტერატურო, სამუსიკო, სამხატვრო და საზოგადოებრივ შინაარსის ყოველკვირეული ჟურნალი.

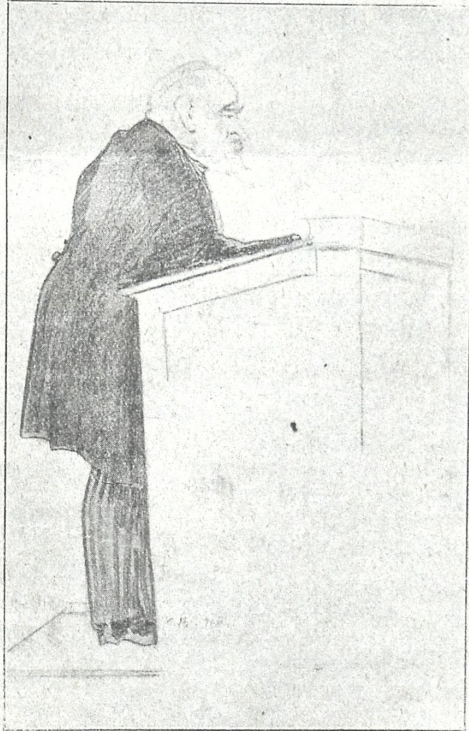
დაარსდა 1910 წ.



კვირა, თებერვლის 22



გაემატა 1920 წ.



ნიკო ნიკოლაძე.

ერთი ღმერთს...

„მუშა მიწყვი მუშაკობდეს, მეომარი მეომრობდეს—“ო, სთქვა ერთმა ჩვენმა მწერალმა, როდესაც საქართველო საკუთარ ჭერქვეშ აპირებდა შემოკრებას. ამ დროს ცხოვრების ყოველი მხარის განვითარება იყო საჭირო, ყოველი დარგის გათავისთავადება, საერთოსთან შეთანხმებით საკუთარის გზით სიარული.

დღეს ჩვენი ერი სწორედ იმ ხანაშია, რომ ყოველ დარგს ჩვენის სულიერ-ნივთიერი აღორძინებისას საკუთარი მუშაკი უნდა ჰყავდეს.

ახლო წარსულში, როდესაც ჩვენი ცხოვრების ბატონ-პატრონი უცხო ძალა იყო, ჩვენი მაშულიშვილ-ძოდვანე ერთსა და იმავე დროს ბანკირიც იყო, რედაქტორ ჟურნალისტიც, მწერალიც, საზოგადო საქმეთა მესვეურიც და სხ. ამ დროს ჩვენი მსახიობიც, იშვიათ გამონაკლისს გარდა, —ჯერ სხვა დასხვა სამსახურში ხარჯავდა ძალ-ღონეს, მერე, დაქანცული დაუტრიალდებოდა ხოლმე სცენას. ესენი უფრო უბრალო სცენის მოყვარენი იყვნენ ვიდრე საგანგებო ქურუმნი ხელოვნებისა.

ამიერიდან ეს აღარ უნდა იყოს. ყველაზე უმეტესად ხელოვნების ქურუმნიც მხოლოდ ერთს ღმერთს უნდა მსახურებდნენ. ერთს უკმევდნენ საქმეკვლს—მთელ თვისს სულსა და გულს.

სამწუხაროდ და სავალალოდ დღესაც ჩვენში თეატრისა და დრამატული ხელოვნების სამსახური ჯერ კიდევ სასხვათაშორისა საქმედ არის მიჩნეული. ამ საქმეების წარმოებას ანდობენ ათასის საქმით დატვირთულ ადამიანებს, ან კიდევ მსახიობი ხელოვნების გარეშე სხვა საქმესაც ეძებს, რომ არ დაიმშეს, ან დილიდან საღამომდე, საღამოდან დღამდე გრძობა-გონება ერთზე აქვს მიპყრობილი რა გზით მოიპოვოს საზარდო.

დროა ჩვენი ხელოვნების მესვეურების სადეკორაციო ფახი-ფუხს ბოლო მოეღოს და ხელოვნების მსახურიც ისეთს პირობებში ჩასდგეს, რომ იგი მხოლოდ ერთს ღმერთს მსახურებდეს...

ეს მით უმეტეს ადვილი მოსახერხებელია, რომ, როგორც ისინი, —ქართულ დრამას ბინა ეძლევა, მაშ, დაე ამ დრამის მსახურსაც პური არსობისა მიენიჭოს. დედაქალაქმა უნდა შეჰქმნას ქართულ სათეატრო ხელოვნების აკადემია, თუ გვინდა განაპირანი უფრო ნაყოფიერად ამუშავდნენ.

* *

ახლო ხანში უნდა გება „ქართველ მწერალთა კავშირის“ ყველაზე ახლად ამდღის საამფოლოს კონგრესი.

სამწუხაროდ, რამდენადაც ესენი სხვათა ცხოვრების ცილოს მიმცემნი არიან, იმდენად თავის საქმეთა მოუწყესრიგებულნი...

ორი-სამი წელიწადია რაც ეს კავშირი შესდგა, მაგრამ ვერ იქმნა ქართველ მწერალთა სულიერი გაერთიანება ვერ შესძლო.

აქ ნახავთ ხელოვნურ შეკოწიწებას, არა ერთსულოვნებას.

აქ ნახავთ საკუთარი ღმერთის მივიწყებას, უცხო ღმერთის ბრმად „თაყვანებას“.

ქართველი მწერალი და ქართული მწერლობა ჯერ კიდევ მზრუნველს ელის...

ამაზე ჰპირთებს დაფიქრება ყველა ქართველ მწერალს.

ვისურვოთ, რომ ეს მზრუნველი მალე გამოჩენილიყოს...
იოსებ იმედაშვილი

სტუდენტის დღეს

კვლავ საქართველო ნახად ირთვება ნეტარ დროშების ანაფერებით, თვით აღმოსავლეთს შეეკილებოდა სიმბოლიური გრძნულ ფერებით. უიმედობის სვედა იმსხვრევა და რწმენას ჰმოსავს თეთრი კანდელი; ვერ ვაფრქვევ სიტყვებს მარგალიტისას, ო, რაოდენი კი მაქვს სათქმელი! როგორ უნებდა პატარა ივერს „თავისუფლების ნავთსაყუდილი“! ჰგრგინავს ილია. . . მღერის აკაკი... ჩვენთან არს იმათ ლანდის ნათელი, და ვხედავ ირგვლივ ახალგაზღვრიანი შემოქმედების სასწაულია: დნება, იმსხვრევა სვედის ყინული და ჩემს გულშიაც გაზაფხულია!..

ტახო რუისელი

გული კვნისს...

ზღვა ბობოქრობს, გრგვინავს, დრკება მთა და ბარი, გული კვნისს—გმინავს, ჰპერავს სვედის ქარი; და სიციხლის ყვევილს ყინვის სუსხი აზრობს, ჩემს პატარას, —ჯერ ჩჩვიღს—აზარებს და აკრთობს...

ეჰ, ვინ იცის როდის ათოვდება სხივი. ჯერ მზე არ ამოდის, შეღამევა ცივი... და ზღვა ისევ გრგვინავს, დრკება მთა და ბარი, გული კვნისს-გმინავს, გული სვედით მკედლარი...

ბ. პელაშვილი



ალ. ვახ. ჯ. ორბელიანი

მწერალი და გამორჩენილი მამულიშვილი, დამწერი პიესა „დავით აღმაშენებლის“, „მეფე ერეკლე პირველის დროისა“, „აღამამაზნდნანის შემოსევის“ და სხ., რომელმაც გასული საუკუნის დასაწყისში თანამემამულეთ მამულიშვილთა რიგში გრძობა ჩაუნერგა და სამშობლოს სიყვარულის კენ მთო-წოდებდა, წვერი ფარული სახ-ისა.

სინიღისი

(დ ო რ ბ ე ვ ი ჩ ი ს ა)

დიდი ხნის ამბავს მოგახსენებთ, ამ დროის ამბავს, როდესაც ისტორიას არავინ სწვრდა.

სისულელეს მამისინც სწავლიდნენ, მაგრამ ჩამწერი არავინ იყო და იქნება ამიტომ არას, რომ ბრძნად მიგვეჩინა ჩვენი ძველნი.

სწორედ იმ დროს დაიბადა სინიღისი.

ღამე დაიბადა, როდესაც ბუნება ფიქრის დემილით იყო შოგელი და ასე მიუგებდა, რომ სიღამე აღარ იტროდა.

დღე სიტყვებისა და ხმურობისა, ღამე — ფიქრისა და შეუღობისა.

ღამე დაიბადა სინიღისი. მოგარესავით ფერმერთა დი, მაგრამ იმისათვის თვალები ჰქონდა, რომ ბუფის-ბუფში ჩასწვდომდა ვისაც შეჰხედავდა.

და გაუღვა გზას. ხან კარგად იყო, უფრო ხშირად კი ცუდად.

მარტოდ-მარტო იყო, განდევნილი.

დღე ეგულა ურდებოდა, იმისთვის ვის სტალოდა? აქ შენთან, აქ ხვან თქვან.

შეუტყდნენ სიღამე, ვისაც მიუახლოვებოდა:

— ეჰ, რა შენი გვცხელა? ვერა ხედავ, იფუფი ვიწურებთ? რა დროს მასღათათ? ამ ადამს შენ მომიხსნავ, თუ?

ღამე კი არავისი ურდებოდა.

მდიდარ ფაიფურის სხაღმდეგ შედიოდა, ღარიბ ლურწმის ქონებზე.

შევიდოდა მისინარესთან, თანაც სულს ახლებდა. იმისკაც გამოკლავდა, დანახვად ბრელში ვარსკვლავითი ეღვარე სინიღისის თვალის და ჰქითხავდა:

— რა განადა?

— რა ჰქმნენ შენ დღეს? ჰქითხავა სწამდ სინიღისი.

— დღეს? სინიღისი, მგინი, არაფერი.

— ან დაიფიქრდი.

— ჰო, მართლაც...

სინიღისი სხვაგან მიეშურებოდა. გაღვიძებული კი რჩებოდა თვალდა, ფიქრით და მხილებით ძილგამკრთალი, — რა დამეშინა, რა დამეშინა გამიწერაო.

მიწუნარებულ ღამის სიმშვიდეში ჰხედავდა. რაც დღეურ სმურთანში გამოჰმარგოდა და ძილი აღარ ეკარებოდა.

ბუფის გაუფრთხი სინიღისმა ძილი, უძილობის ჩი-ოდა დიდი და ჰატარა.

მდიდრებსაც კი ვედარა უშეგელს რა ექიმებმა.

ბრძენი დი-ხან-ძე სიმ ტანჯული და წამებული იყო უძილობისგან.

ბრძენ დი-ხან-ძეს ეგულაზედ მეტი ფული ჰქონდა.

ეგულაზედ მეტი სხაღები, ეგულაზედ მეტი მამული.

იმდენი ჰქონდა, იმდენი, რომ ხალხი დარწმუნებულყო, — რაკი ეგულაზედ მეტი სარჩო აბაღია, ჭკუანც ვეუ-დაზედ მეტი ჰქონიაო, და ამიტომ ბრძენს უძახდნენ.

ეგულაზედ მეტი ჰქონდა და ეგულაზედ მეტადან იტანჯებოდა; უძილობისგან არ იცოდა, სად ეძებნა განკურნება.

ეგულას იმისი ემართა: ეგულა იმისთვის შრომობდა, რომ იმისი ვალი თუ ანა, სარტებელი მანც ტავაზუნდა.

ბრძენი იყო და ბრძულად მოეწყო თავისი საქმე.

დასტურდა ვისმე დამწერელს, ვერის მოსაზრავად მოსულს, და იმდენს სიგელა, იმდენს, რომ სხვას აღარავის გაუგებდა.

დღე იქნება ბრძულად იყო ამგვარი დანჯა ქურდისა, ხალხი ჰხედავდა და ჭკუას სწავლობდა; ღამე კი ბრძენს სულ სხვა ფიქრები აწუხებდნენ.

— რა ქურდობს ი უბედური? იმიტომ, რომ სი-მძილითა ეგდობა. რად არის მეტრე უშეიერი? იმიტომ, რომ თავისთვის ვეღარ მოუგლდა, მთელ დღეს ჩემს საქმეს ვაგებებებ.

და უგებდა ბრძენ დი-ხან-ძეს.

— უნდურთა, თქვენმა მოხე! მე გამჭურდამ და მტრუგნიც მევე ვიყვი!

უგებდა და ძილი აღარ ეკარებოდა.

ისე შეაწუხ უძილობამ, რომ ადგა და გამოაცხვდა:

— უახვო დაფურუნებ ვისიც რა მატეს, სხაღებისც, მამულსიც, ფულსიც.

მაგრამ უნდა ტენახათ, რა უახვი ასტეხეს ბრძენის ნათესავებმა და შემუგდრებმა:

— კე სულ სინიღისის ბრალა! გაკეულა, დაიღუ-ნა კაცო!

ექიმებმაც იგებენ ბრძენს.

შიში მოერთა ეგულას:

— ბრძენი რომ ასე გადარა, ჩვენ უბედურებს რას გვიხამსო?

დიდი, ჰატარა, ეგულას სინიღისს უნებოდა:

— მომკლა უძილობამაო.

ღარაბნი უფრო მეტად შეშინდნენ:

— ჩვენ რომ ჭკუა გვაქონდა, ხომ არც ასე უბედურნი ვიქნებოდით. ვიბე ცრაქელი... თავი ცარელი... ვაი ჩვენი ბრალა!

მაშინ კი დაფურცლდნენ მდიდრები:

— სედავო, როგორ აწუხებს ი წაწკი სსწყალ ხალხს! უნდა ვუშველით რამე, თორემ დაიღუპა ქვეყანაო.

იმ დროს სხვანაირი ერთი ფრიალ ბრძენი და მსწავლეული კაცი ცისფრად, ა-ბ-ო-ი, იმდენად ბრძენი და მსწავლეული, რომ დარი არა ჰყავდა მთელ ჩხეთში.

— მოდით, ა-ბ-ო-ი ვკითხვით. თუ გვიშველის, ისეც ვის, თორემ წასულია ჩვენი სსწყალი.

კაცები გააზარდეს, ძველები მთარავეს, მსწავლეულის წინ მრავალჯერ მუხლი მოფარეს.

— გვიშველი რამე! უძლიანის წამალი გვაწვადე. მთავრისა ა-ბ-ო-ი ხალხის ვარაზი, ჩხეთქრდა და უთხრა:

— ვიცო, ვიცო! სულ იმისი ბრალა, იმ... არა რა უფლებითა ჰქვამდეს, რომ ჰცოცხოს ხალხს აწუხებს და ძილს უერთობს?! ძქელი, ძქელი სმისხურა, მკვრამ მაინც ეშველით.

— შენ გავიგეფა დმურთმა!

გაიღიმა ა-ბ-ო-ი და ბრძანა:

— კანონები უნდა შევადგინოთ. რა იცის უგადმა, უბრმა ხალხმა, რა არის კარგი, ან ავი? კანონები უნდა შევადგინოთ და დაწერილებით აწესდეთ, რის ქნა შეიძლება და რისი არა. მანდარინებმა ზეპირად დაისწავლნენ. ვისაც გავუბრძანეს, მივიღეს და მანდარინს დაქვითნოს. თუ ქალაქი, მაშინ მივადგინო თქვენი სინდიკატი და მკითხოს, დღეს რა ჰქვამენ?—რა ვქვამენ და ის ვქვამენ, რაც კანონებში სწერია და ნებადართულია! ხალხმა მანდარინებს გასამრჯელო უნდა აძლიოს: გაუბიო კი არ ანიან, რომ კანონებით გაიტყნონ თავი.

უგულს ამახ.

მანდარინები, რადგან კანონების დაწესებრება უფრო ადვილია, ვიდრე მიწის ხება, ან სსწყალით ჩაქვინის ცრობა; სხვები კადეფ იბიტომ, რომ მანდარინთან ერთი წუთი ბასი და სსწყალიდის მირამიკვა უფრო ადვილია, ვიდრე მთელი დამე სინდიკატის მხილება და უძილობა.

შეადგინეს კანონები. ახუსეს, რის ნება აქვს ადასის, და რისი არა.

მსწავლეული ა-ბ-ო-მ მანდარინთ უხუცესად დანიშნეს. დამძილდა ქვეყანა.

გაუბრძანებდა ვისიმე რამე, მივიდდა მანდარინთან, წინ იფელს დაუვარება და შესთხოვდა:

— ერთი ჯანდაღე შენა კანონები, შეიძლება, თუ არა?

ჩხუბი მიუგვიდობდა რაზედმე, მანდარინთან მიუშურებოდნენ, თრევეს ძველები დაჰქვამდა.

— აბა ა კანონები გასხვავე, ვინ არის ჩვენში მართალი?

უძლიანის აღარავინ ჩივდა, კარდა იმ ცრაკების, რომელიცთაც არც იფელი ჰქვამდა მანდარინისთვის, არც ძველები.

სხვანი კი...

გამოაღვიძებდა ვისიმე სინდიკატი. უკრდაღვასაც ადარავინ აჩვენებდა.

— რას ჩამცობების? მე ისე ვიქვამე, როგორც კანონებში სწერია.

კვადრუნებოდა და ხერხივას ამოუშვებდა.

ბრძენი დი-ხან-ძეს, რომელიც ეგელსზე მეტად იტანჯებოდა უძლიანისკენ, ტკბილად ერისა და სინდიკატის მსხინარდ იგვიტდა.

— თქ, მობრძნდი, კველურა! ამოვი?

— აკი ამბობდი, უკანვე დაუბრუნებო ეგელსაფურსაო? — მეტე ვინ მომეცა მაკის უფლება? კანონებში რა სწერია? „მანდარინის ქნება იმას და იმას მოამომავლობას ეკუთვნის“. სხვისი ქნება მე როგორ უნდა დავარცოვო, როგორც ჰცოცხოს ნებას არ მძღვევენ? ან ქვადობა უნდა სხვადავით, რომ სხვისი სსწყალით დავარცოვო, ან მოლად გავკავდე, რომ ჩემს თავს დავაკლო სსწყალს მივართვა... მეტე იცი, რა სწერია კანონებში? „ქურდს და ცოცხ ვაჭვი შეპიობ და ციხეში დამწყვედილი“. მოდალი, მომბრძნდი, ძილს ნუ მიფრთხილბ. შენც რომ დამობრძნდე, თუნდა სსწყალით, ძილან კარცს იბამდი. კვადრუნდა და ხერხივას ამოუშვა.

და სსწყალი მივიღოდა, ეგელსაც იგივე ესმობდა:

— მე რა ვიცო? როგორც მანდარინები ბრძენებენ, მეც ისე ვიქვამე.

მივიღა მანდარინთან.

— უფრო აღარავინ მივცდბს. შემიძლებს, ამომავალ-წუხეს.

— ან რა სსწყალი ხარ, მეტადრე უფიც ხალხისთვის! შენი ნათქვამი შეიძლება კარგად ვერ შეიხონან, და ჩვენ კანონებში კი შვი მიღბით ყვითელ ქალაქად ბავშისთვისაც ნათლად არის გამოსატრეული ვიცი და კარგიცა, კანონებიცა და უკანონიცა. მაშ ვის რლად უნდაღისნარ? ტრეულიც კი არ მიანბნეს ა-ბ-ო-ის მანდარინთ უხუცესობა. შენი ჯგური იმან ამოგვეყარა.

ბოლოს თვით ა-ბ-ო-ისთან მივიდა. აღნვე შეეხა და გახურდა.

წამოვარდა კანონისებული ა-ბ-ო-ი.

— როგორ ცაბედე დამით სსწყალს სსწყალი შემოხვლა? კანონი არ იცი, თუ? „ვიცნ დამით სსწყალს სსწყალი შეიპარება, ქურდად იქმნეს ცნობილი და ციხეში დამწყვედილი“.

— მე შენთან სსწყალიცა არ მოვიხვარე. მე სინდიკატი ვარ.

— სინდიკატი კი არა, კანხ ხარ! კ სონებში სწერია: „თუ დამით უცხა კაცთან დედაცდი შეიპარა, კანხადა იქმნეს ცნობილი და ციხეში დამწყვედილი“. თუ ქურდი არა ხარ, მაშ...

— რის მიუღ-მოყვები შენა კანონებით?

— მაშ შენ კანონების წინააღმდეგობა ბრძენლები? ეკით მახსენებელიც ვაჭვებს: „ვიცნ კანონების დარღვევას ციხედას, მკაცრად იქმნეს ცნობილი და ციხეში დამწყვედილი“. ბიჭებო! გამწირთ ე მაწინააღმდეგობა! ბორელი მაგას! ციხეში დამწყვედილი და იქ ეკლავი ვითა ქურდი, მიძვი და არსებულ წესწესობების მტერი და დამრღვევი.

— ბორელი დადეს სინდიკატის და ციხეში დამწყვედი. მას შემდეგ დამწყვედილიცა და აღარავინ აწუხებს. ის მტრად ჰქვამს შეგროვებო, რომ აღარც კი ახსობთ, თუ სინდიკატი არის ქვეყანასზე.

და სინდიკატი მივიდდა, ტკბილად, უსინდიკატოდ.

ივ. შავციკარიანი





ანანია სალუქვაძე

იგივე ანანია, ა. ქუუტისპირელი, მწერალი და სახალხო მუშაკი, ავტორი „ტყის ძიებისა“, „შრომის სამეფოში -ს (ჩვენს ქურნალში იბეჭდებოდა) და სხ.. დამფუძნებელ კრების წევრი, თავმჯდომარე გვარდიაში კულტურულ-საგანმანათლებლო მომუშავე კომისიისა.

მობონებოდა

სული მიწვითაჲს, გული ღონდება, ჩვენი წარსული რო მაგონდება! ოხ, რარივ გვფლობდენ ჩვენ მაშინ მტერნი, რა მწარე იყო განვლილი დღენი!.. მაგრამ ჩვენ მაინც უჩინრად ვკავდით ჩვენს მბრკოლებელ ეკლიან გზასა, ვიტანჯეთ, მაგრამ ჩვენ გავიმარჯვეთ და მივადექით ედემის კარს. ენაზე კლიტეს ვერვინ დაგვადებს, ვეღარც ხელფეხზე რკინის ბორკილებს; თავისუფლება უკვე ვივძემთ და ვინ წავგართმევს ჩვენ ამ ტკბილ იმედს? იხარე, ჩემო სამშობლო მხარეე, აწ მრისხანე ცა თავს არ დაგყურებს, მოლიმარია, გეაღერსება, მზის სხივს მოგაწვდის და ნამს კაკურებს.

კლავდია ვაბუნია



რბინდრანათი თაგორადან

დედა, კიდეც რამდენიმე წუთი და ახალგაზრდა პრინცი ჩაივლის ჩვენს კარებთან... როგორ შემოდია სხვა რამეზე ფიქრი... შენ მხოლოდ ის მასწავლე, როგორ დავიწნა თმები... როგორ მოვერთო... რათ, რათ იცქირები ეგრე გაკვირვებით, დედა!.. მეც კირვით ვიცი, რომ ის არც კი შემოიხედავს ჩემს ფანჯრისაკენ... ის ელვასავით გაჰქრე-

ბა... მის ფლეიტის ქვითინს მე მხოლოდ შორიდან მოვისმენ... მე ვიცი ეს, მაგრამ სადღესასწაულოთ მოვერთობი... საუკეთესო ტანთსაცმელს ჩავიცემ...

დედა, ახალგაზრდა პრინცმა უკვე ჩაიარა ჩვენს კარებთან... დილის მზემ შემოაშუქა მის ეტლიდან... მე მაშინვე ჩამოვიხსენ პირბადე... გაღვიძრე კისრიდან ძვირფასი ყელსაბამი და მისკენ გადვისროლე... რათ, რათ იცქირები ეგრე გაკვირვებით, დედა!.. მე კარვით ვიცი, რომ მას ხელიც არ უხლია ყელსაბამისთვის... ისიც ვიცი, რომ კოხტა ეტლის თელემა მტერათ აქციეს იგი... გზა-გზა მხოლოდ ფერადი ზოლი დარჩა მისგან... არავენ არ იცის, დედა, თუ ვისთვის იყო მიძღვნილი ის ძღვენი... ახალგაზრდა პრინცმა ჩაიარა ჩვენს კარებთან... მსწრაფლ გაღვიძრე ძვირფასი ყელსაბამი და მისკენ გადვისროლე...

ვიწრო ბილიკით მოდიოდნ წყაროდან და სავსე კოკა მოგქონდა... რათ შემოტრიალდი ისე სწრაფად და პირბადის ნაოკებიდან რათ მომაპყარ თვალები, რათ?.. მწველმა სხივმა გრძლით გაანათა უკუნი ღამე და ელვის სისწრაფით მოფრინდა ჩემთან... ამიშალა გულის ტალღები და ისევ გაფრინდა... ჩემთან მოფრინდა ის ღამის ფრინველივით, რომელიც გაბადრულათ მიჰფრენს სიმბნელში, ეძებს თავსაფარს, მაგრამ ვერ პოულობს... და ისევ წყვილადში იკარგება... შუქურ ვარსკვლავო... მიუფლო გორაკებით ხარ შემოზღულდული... მე კი, საბრალო მგზავრი, ამათ გელოდები... რათ, რათ შეჩერდი უეცროვ, და პირბადის ნაოკებიდან რათ მომაპყარ მწველი თვალები, როცა შენ წყაროდან მოდიოდნ და სავსე კოკა მოგქონდა?..

ლ. ძიძიგური



მუსიკა და მწერლობა

მუსიკას დიდი გავლენა აქვს მწერლობის აწყობაზე. ეს უკანასკნელი ხამ ერის უგვადავების წყაროა. ამიტომ უნდა ვცდილობდეთ, ეს დარგი, რაც შეიძლება, საფუძვლიანად ვითარდებოდეს ჩვენში. მწერალი უფრო მეტად შემოქმედი იქნებოდა, რომ მუსიკასიც უთავდაყო. წერის დროს ჰარმონიის დაცვა მხოლოდ მახვილ მსმენელობის მუსიკასის შეუძლიან. მეთხველმა იგის, თუ ხოლის სტილი რა ადვილი წასაკითხავია და, ვით წყარო, ხმა ისრე მონარკაქებს, ხოლო ზოგის ნაწერზედ ისრე ვაუწყავით გადადის ენა, როგორც ურემო გარანხებზე. პირველის შემოქმედი მუსიკას ცენტრბილი უნდა იყოს, ან საამისით განწყობილი; მეორე შემოქმედს კი მუსიკასთან არაფერი აქვს სურათა.



ივ. ჰავეანიძე.

მომაზავების მინისტრის ამხანაგი, ეურ. „თეატრი და ცხოვრება“-ს თანამშრომელი 1910 წ. (პიესა „ყრუ სოფელში“-ს ავტორი) დრამ. საზ-ის გამგეობის წევრად არჩეული.

ჩვენ ასეთი მწერალი თითო-ორჯად მოგვეპოვება, მაგრამ აქ მათ არ დაგვსახელებთ, ხოლო არაინ ისეთი მწერალნიც, რომელთაც სწავლა არ მიუღიათ და მართლწერის არა გაეგებათ, მაგრამ სტილში ჰარმონია აქვთ დატული მხოლოდ მუსიკის შუქშეობით.

კაცობრიობის ასტრონომიის რომ თავალი ვადავავალოთ, დაგინახავთ; მუსიკა უფრო ადრე წარმოშობილად, ვიდრე მწერლობად; ხოლო ზეპირსიტყვიანობის რთიმეული შესამტკბილებად აღმანახა მამის სიდავ, როცა მუსიკით გამოსართლებული საამისოდ იყო განწყობილი.

დაად, მუსიკას უნდა წარმოქმნა ზოგჯერად ადამიანში ამნაირი მიდრეკილება, ვინაიდან სიხარული, სიყვარული, მუსიკა და ზოგჯერად აღმანახის ერთგვარი გრძობიდან უნდა გამომდინარებოდეს. სინამ მტენიანებას ფსიხოდოგია სრულიათ არ შეუსწავლია, ეგვლას შეუძლიან მის შესასვებ თავისი ზხრი თავისებურად განმტრტოს, თუ, რასაკვირველია, საამისოდ საზოთი ექნება. ამიტომ, ვიტყვი, როცა აღმანახა იგონა სიყვარული, მაშინ იგონა სიხარულიც და როცა ეს უკანასკნელი განიცადა, მაშინ მოხდა მღერა და მუსიკოსობაც; შეიძლება თვით სევედც ასრევე გამოეხატა. აღმანახი მუსიკას კერ განავითარებდა თუ თვით სიტყვიანობა არ შეიქმნებოდა მუსიკალურად. ასეც მოხდა: მუსიკამ შექმნა ზოგჯერად და ზოგჯერად შეჩვეული მსმენელები ასევე მუსიკოსობას. ასე რომ ეოველი მწერალი ერთგვარი ენათა მუსიკოსია და რამდენათაც იგი ძლიერია, გემორბებ, იმდენად მისი სტილი ჰარმონიულია და რამდენათაც სუსტია, იმდენათ დისჰარმონიულია. აი, რისთვის უნდა ვდებოდეთ ჩვენ მუსიკის შესწავლას, აი რით შეუძლიან მან დიდი როლი ათამაშოს ხელოვნების აყვავებაში.

მუშა მინ. დევაძე



სიყვარულის კოცონზე

(ეპიღლი)

თეატრში შესვლდენ ერთმანეთს, ვაყი მოხიბლა ქალმა, ველარ მიითმინა და...

— თქვენი სახელი?—ჰკითხა ქალს.

— ეთერი, უბასუხა მორცხვად ქალმა.

— ეთერი! მართლაც შესაფერი სახელია, გაიფიქრა ვაჟმა

სიხუმრემ მოიცვა იქაურობა.

— ეხლა თქვენ მითხარით სახელი, გაბედა მუღღროების დარღვევა ეთერმა.

ვაყი აინთა, სიხარულმა მოიცვა მისი არსება.

— დიდი სიამოვნებით გეტყვით, მაგრამ უფრო საინტერესოა თქვენ თვითონ გამოიცანით, ჩემი სახელი; მე პარაველი მეფის სახელი მქონა.

ეთერი მოაჯადოვა ვაყის მოსწრებულმა პასუხმა და სიამოვნებით მიაპყრო მას აღზნებული თვალები.

მათი თვალები ერთმანეთს შესვლდენ.

სიყვარულის კოცონი დანითო.

— თქვენ ირაკლი გერქმევით!

— არა!

— მაშ ვახტანგი!

— გამოიცანით, თავდავიწყებით წამოიძახა ვაჟმა.

ეთერის ეშხით მთვარლს დაიფსწდა სადაც იყო, მაგრამ მალე გამოიჩქვა. შერცხვა, ვაწილიდა ვით ზაფხულსს კაყაირო და ბოღიში მოიხდა.

ეთერი და ვახტანგი დაახლოვდენ, უფრო ახლო გაიტენს ერთმანეთი.

წარმოდგენა გათავდა...

— სად შეიღებდა თქვენი ნახვა? გაბედა ვახტანგი.

— არ ვიცი, მიუგო აწითლებულმა ეთერმა.

— ვარანკოვის ძეგლთან. კრამაყი რომ ჩერდება იქ გიცდით ხვალ საღამოს რვა საათზე, ხომ მოხვალთ?

— კარგი, მოვალ, ძლიერ ჩაილაპარაკა ეთერმა და განშორდა. ეთერის ეშხით სავეთ თვალებს მთელი ღამე ძილი არ მოკიდებია, მოუთმენლად მოელოდა გათენებას, დღამებას რომ კიდევ ენახა ვახტანგი.

ვახტანგს ჩაეძინა თუ არა, სიხარში ეთერი იხილა, ვითომ შავ ტანისამოსში გამოწყობილი, თმა გაშლილი ეთერი თავზე დასდგომოდა და მშვენიერ ლაწვებზე კრემლის ნავაწული ჩამოსლიოდა.

ძმინათე ვახტანგი შიშით შეინძრა და გამორევიძი.

— ნუ თუ მწუხარებას მომიტანს ეთერის ვაცნობა?— გაითქვრა აბა რა იყო, რომ ძვირფასი ეთერი პირველ ღამესვე სიხარულად შავ ტანისამოსში მჩვენა, თმა გაშლილი!

სიმწუხარემ მოიცვა მისი უმანკო გული.

ერთი გადაწყვეტა გადაწყვიტა კიდევ, რომ აღარ წასულიყო რანდულზე, აღარ შესვლდოდა ეთერს, მაგრამ...

საღამოს რვის ნახევარზე ვახტანგი ვარანკოვის ძეგლთან იღვა და მოუთმენლად ელოდა ეთერს.

ავერ გაჩერდა ოცი ნომერი და მარდათ ვადმობტა პირ-მცინარე ეთერი.

მისალმენ ერთმანეთს.

მხოლოდ გაზეთის გამყიდველმა პატარა ბიჭმა შეამჩნია მათი ალორისანი შეხვედრა, მიხვდა რაშიც იყო საქმე, გაიღიმა და შეახტა მიმავალ ტრანზვის, რომ გაზეთის მუშტარი ეშოგენა.

ეთერი და ვახტანგი ბაღისაკენ გაეწურენ. სიკილა-კისკისით შევიდნენ ბაღში და ერთ ხის ქვეშ დასხდნენ.

ძველებურად ბაღში სამსახურის მძივებელი აღარ ირეოდნენ, ახლად შეყვარებულებს მხოლოდ ღამის გულშემაღლა, ბაღში მთავრად პირდაპირ დაპყრობდა და არ აძლევდა უფლებას უფრო ახლო დამჯდარიყვნენ.

მაგრამ...

მთავრემ ვერ აღტანა მათი ტანჯვა და დროებით ღრუბლებს მივთვარა...

ვახტანგმა მ იწია უფრო ახლოს და მოყვა სხამბარს. უკანაღმა სისხამარა ეთერიც დააღონა, მისი მიმზიდველი სახე მწუხარებას აზრიღმა ერთი ასად თვალ-წარბატიც გახადა. ვახტანგი მოაჯდოდა, დასწვა, დაადნო ეთერიც სიმშვენიერმა, ვეღარ მოითინა, გიჟივით სტაცა ხელი, მიიკრა გულზე და დაუწყო თავდავიწყებითი კოცნა...

— რაც უნდა ჩოვიდეს არ ვწუხვარ, ეხლა ხომ ბედნიერი ვარ, ეხლა ხომ შევთან ვარ, ჩასჩურჩულებდა კოცნით მიიკრა ეთერს...

ვინ იცის როდემდის გაატანდა მათი თავდავიწყება, რომ მთვარეს არ შეშურებოდა და ღრუბლებიდან არ გამოსულიყო.

შეჟიციეს ერთმანეთს საყვარული და განშორდნენ.

უმთავრო ღამე იყო. ქალბარა თბილისს ჩასძინებოდა... სამარისებურ სიჩუმეს მოექცა არე-მარე. ხანდახან თუ გაიკრუნდით ილიას შიის ძირიდან სიოს მიერ მოტანილ გამოურკვეველ ხმაურბაბს.

იქ შერკებილიყვნენ ქალაქის მუშების ერთი ნაწილი და ფარული კრება გაემართათ. კრებებს თავმჯდომარეთ ჩვენს გმირს ვახტანგი იყო, ეთერი კი მსმენელებში იყო და ყურს უდებდა საყვარელ ვახტანგის აღგზნებულ სიტყვებს. ისინი მაშინ დანიშნულები იყვნენ, ორი თვის შემდეგ ჯვარი უნდა დაეწერათ.

ტრიბუნაზე ავიდა მოწინავე, ქალბარა შერთული ნიკო. ორი სიტყვის თქმაც ვერ მოასწრო, რომ ზედიზედ იგრიალა თოფმა და ნიკო ძირს დაეცა.

მუშები აიშალენ.

ვახტანგი არ შეშინებულა, ავარდა ტრიბუნაზე და ნიუწოდდა ამხანაგებს, რომ ამ გაქცეულიყვენ. მაგრამ... მტრის თოფმა მეორედ იგრიალა და დაუწინაღობელმა ტყვიამ ვახტანგის გულსაც გაგმირა...

ეთერი მივარდა ცოცხალ-მკვდარ ვახტანგთან, გაიშალა თმები და დაიწყო დაუსრულებელი სიკილა.

და დღესაც თბილისის ქუჩებში დიდის ის ტან შემოძარცული, ფეხ-შიშველი და ყველას შესცინის...

შალვა გომართელი



განახლებული სისოხსლა

რომანი ქართველ-სომეხთა ომიდან (გაგრძელება. იხ. „თ.“ და ც.„ № 2)

კულიანობა

უკანასკნელი ორიოდ კვირა ქართველი მწერალი ვერ იყო გუნებაზე: ერთის მხრით სატროფოს დაშორება, მეორეს მხრით მოულოდნელი ამბები—სომეხთა თავდასხმა, ქართველ მხედართა უკან-უკან დახევა, საქართვე-

ლას მსევერთა უფნარო მოქმედება გულზე მდღლარს ასხამდა; ავად იყო თუ კარგად. თითონაც ვერ გეტყობათ; ყოველივეს და ყველაფერს განშორებოდა, თითქო უტხო, შორეული მოთვალსიერაყო. მის თვალწინ კი ბევრი არჩვეულებრივი ამბავი ხდებოდა. ხშირად ერთს დღეს იმდენს განიცდიდა, რასაც მთელი ცრი ერთ საუკუნეში ვერ იგრძნობდა.

რუსეთის რევოლუციამ, თვითმპყრობელ მეფის ტახტის დამხობამა და საქართველოს ჩამოშორებამ საერთოდ რევოლუციონურმა მსვლელობამ იმდენი ცვლილება მოახდინა, რომ ჩვეულებრივი მოქალაქე ვაოგნებული იყო: „ღმერთო, ვ რას მოვესწარიო!“ ამ ისტორიულ ორომტრიალში ყოფილ რუსეთის ყველა ტყვედ ყოფილი ცრი სათავისოდ რაღაცას ფიქრობდა, თავის ყოფა-ცხოვრებას აწესებდა, აქ საჭარბელოში კი ამას ვერა ხნდავდა ქართველი მწერალი. და ეს ამბოშებდა... სამაგიეროდ სხვადასხვა ერისა და პარტია-ჯგუფთა წარმომადგენელნი დიდის ხერხით მუშაობდენ საქართველოს თვითარსებობის დასაღუნებლად. რადგან რევოლუციაც მხოლოდ პოლიტიკურ-რევოლუციონურ პარტიებს ვერდნობოდა, ყოველი ჯურის შვარახმელებმა, ახალი სიოსგან უარყოფილმა ძველი მომხრეებმა შავს ტანზე წითელი სამოსი ჩაიკვეს, თეთრის კბილით და შავის გულით რევოლუციონურ ლოზუნგებით საქართველოს წინააღმდეგ დაიწყეს სასტიკი ბოძოლა... ბევრი მათგანი, რევოლუციონურ ორგანიზაციების არჩევნების წაალობით საქართველოს მართველმამაშიაც იყო მოქცეული და იქიდან ძველი ნაცალი ხერხით ყოველის ღონისძიებითა ცდილობდა საქართველოს ხალხის, განსაკუთრებით ქართველ ერის ცხოვრების გაემწარება, რომ თვით ქართველსაც ახალი წესწყობილება დაეცხო, ძველი აღდგინა... ბევრ შემთხვევაში უბერი ხალხიც უკუყოფილიად ამოვიდავდებოდა ხოლმე:

— „რა მოგვიტანეთ? არჩევნების დროს პურისა და შაქრის გათავებას ვგპირდებოდით—ერთი ათასად ვაძვირდა, განათებას აღვთქვამდით, უარეს ხიბნელში ჩავივალთ, ერთობა—ძმობას ვეგვიპადავდებდით,—ახლა ერთმანეთსა ეჭამთ, ომის მოსპობა შეგვპირდით—ეს ომი ვეღარ მოვიცილებოთ“.

და ვინ მოსთვლის რამდენი საყვედურო ისმოდა.

ამ მხრით განსაკუთრებით დამნაჯელები და „სოციალისტ-რევოლუციონერები“ მუშაობდენ. ამ უკანასკნელთა პარტიაში მონდა განხეთქილება—ქართველობა, —პარტიის რჩეული ნაღობი,—ცალკე გამოვლდა, ხოლო შავი რუსობა და ყვითილი სოხობა ცალკე გამოსცა საკუთარა გაზეთები და სასტიკად ვაილაშქრა საქართველოს წინააღმდეგ... ესენი რომ საქართველოს დედაქალაქში აწარმოებდენ ასეთს ომს, ქვეყნის განაბარა სახეობებზე ამათი მომხრეები ავიხეზებდენ ცეცხლს...

ამ დროს ქართველი ერის წინამძღოლი პარტია კი თითქო მათ მფარველობდა კიდევ; საერთაშორისო ომთანობით და მოუხსავლობდა შეწუხებულ მკვიდრო თითქმის პირიდან ლუქმას სტაცებდა და უტხო მოძულე ჩამოსახლებულთ აპურებდა... ესენი კი ფარისცელობით, უფრნალ გახეთქებში ბოძოლით და გარედან შემოტყვევით რომ ღონეს ვერ ვახდენ, ხელი მიჰყვეს სახელმწიფო ქონების საწყობითა დაწვა...

ქართველი მწერალი ყოველივე ამას სჭივებდა და გული ბოძოლით ეგებოდა... —სწორედ კულიანობის ოთხშაბათია,—წარბოსთქვა ქართველმა მწერალმა ერთ ჯანყიან დღეს, თავის ოთანში

მასხოვს პატარა ბიჭობაში. კიაკოკონას რო აწინაგდით ხოლმე, ყველა ჩვენგანი რა სისწრაფით ვაყრიდით ჩა-ლა-ბულასა და ჩინჩევის, ცეცხლი გაძლიერებულყო, და ჩვენ კი ხელ ვახტებოდით... იტყოდენ ხოლმე: ამ დროს უინკები მოილხენენ და გვითვალთვალენ რომელი ჩვენ-განი ჩაყარდება ცეცხლშიო...

ასეთს აბლანდულ-დაბლანდულ ფიქრებში იყო ქარ-თველი მწერალი, რომ ფოსტალიონმა წერილი გადმოს-ცა. წერილი ქალურ ხელით იყო დაწერილი, ბოლოს და-ხედა—გულმა ჩქროლა დაუწყო. ბოლოზე გამოსახული იყო „მოდამ შენი ნახევის მონატრული ჰაიკანუშ“.

ჰაიკანუშა სწერდა:

„გუნებიდან განუშორებელი, ჩემო მაცოცხლებელი ქართველი!

„ნუ გამიკიხავ, თუ ასეთი მოურიდებლობით გწერ-სად მიმეფარე, სად გააქრე სადა ხარ? მას დღეს შემდეგ, რაც ჰოვანესას სახლში ვნახე, გული და გონება ვეღარ დამიორჩილე... ყოველ ნაბიჯზე შენი სახე მელანდე-ბა... დედა ჭლარა მყავს, რო მას გაგუზიარო ჩემი გულის ნადები, მამა ჩემი, მოგეხსენებათ, ტერტერაა,

და არ დაემაღლე — ქართველების დაუძინებელი მტე-რი... მაგრამ ეს მე არ მეკითხება. სადაც ორი გული ერთნაირად სცემს, სადაც სიყვარულის ზარი ირე-კება, იქ მტრობას ადგილი არ უნდა ჰქონდეს... შენ პი-რველმა ჩამოჰკარ ჩემს გულში სიყვარულის ზარი, მას დღეს შემდეგ შენ გემონები... და ნუ თუ აღარსად შეგ-ვდები... ვიცე, ჩემი ასეთი თავახსნილი საქციელი, უგუ-ნურებად მოგეჩვენება, მაგრამ... ნუ თუ მითელი ჩენი ცხო-ვრება უგუნურება არ არის...

შენი სახელი ვერ იქნა, ვერ გავიგე.—მაგრამ რაც უნდა გერქვას: „შენ ჩემი ხარ, მე შენი შენი ვარ, შენ-თვის მოვეკვები, შენთვის დავიციე დანას“—ერთი მწე-რლისა არ არ იყოს... ამიერიდან ბრძოლის ველზე ვარ: დეე აქ მაინც ვპოვო სიმშვიდე სულისა“.

ქართველმა მწერალმა კიდევ ერთხელ ჩაიკითხა წე-რილი, გადააბრუნ-გადმოაბრუნა, ერთი ამოიგონა, და მტკიცე ნაბიჯით წითელი გვარდის მთავარი შტაბისკენ გასწია...

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)



ე. მ. ჰოსროვიშვილი.

რუსის დრამის ცნობილი მსახიობქალი, ადგილობრივ რუსის დრამატულ დასის „ტარტო“-ს მთავარი ქალი.

მეგობარს

კვლავ ჩამოჰკარ ხმატკბილ ჩონგურს,
ათამაშდეს მკერდ-ქვეშ გული,
რომ ზეციურ შენს ტკბილ ხმაზე
აქიკვიდეს სიყვარული.

დე, მუხანათ წუთისოფლად
იყავ ღვენილ-დატანჯული,
ქრისტეს სახეს მაგონებდეს
შუბლი სევდით დაღარული;

დე, კრულ აწმყოს სიავითა
მოგეწამლოს გრძნობა, სული;
შარად გღვენონ და გაწამონ
ერის მტკიცე მოციქული,—

არ შეგაკართოს ავ-სულთა ხმამ,
ათამაშე მკერდ-ქვეშ გული,
რომ ზეციურ შენს ტკბილ ხმაზე
კვლავ ამღერდეს სიყვარული!..

დარია ახვლედიანი



სახელმწიფო კანტარლიორი ფ. გოგიჩიშვილი.



დავით და ვახტანგ დავითის-ძენი ღამაშიძენი

ვახტანგი — ცნობილი საზოგადო-მოღვაწე-მწიგნობარი, ლექტორი, რომელიც სახავო დელეგაციაში საწვეო მონაწილეობდა როგორც ექიმი, თარჯიმანი და მრჩეველი, დავითი — გერმანიაში სწავლის დამთავრების შემდეგ ლონდონში კომერციულ საქმეებს აწარმოებდა. წევრი იყო „ინგლის-საქართველოს საზოგადოების“, რუსეთის რევოლიუციის შემდეგ მუშაობდა საქართველოს დამოუკიდებლობისთვის, ბოლოს დაინიშნა საქართველოს წარმომადგენლად ლონდონში, ამ რამდენიმე ხნის წინად მთავრობის მიერ წარიგზავნა ამერიკას სახელმწიფო საქმეთა გამო.

(სურათი გადაღებულია ათის წლის წინად)

კაცია მუნჯაქე

ღრამა I მოკ. ეგ. ნინოშვილის მოთხრობიდან.

პელაგი შარაშენიძისა.

მოქმედნი:

კაცია მუნჯაქე — 30 წ. გაბურძენილი წვე-ულუკ-კესარია, ამისი ცოლი — 26 წ. ღამაზი სახის. მარინა, ამისი ქალი — 11 წ. დაკენკილი, სანახევროთ შიშველი.

სამი ბავშვი — ორი სულ ტიტველი.

ნაცვალი.

თოხი დარაჯი.

(კაცია მუნჯაქის ეზოდა ქოხი. საღ ამოა. კაცია მხარზე თოხ გადადებული შემოდის ეზოში, თოხს ქოხის კუთხეში მიაყუდებს და იქვე ბელტაზე დაეშვება დაქანკული).

კაცია. კესარიავ!

კესარ. (გარესს მოადგება) რა იყო? (ამს გამოკეებს სანა ბავშვი და მამას შემოეხვევან).

ბავშვები. ბაბი მოსულა ყანიდან! (დაიფერებენ ბაბა, წითელი პელანგი მომიტანე?

კაც. კი. შვილო, ხვალე მოგი ჯან წითელ პერანგს! (ეაღვსება).

ბავშვები. (ორი მუხლზე დაუჯდება, ერთი წინ გაჩერდება და წვერის წიწვნას დაეწეებს) პუბლიკასაც ხომ მოგვიტანე?

კაც. კესარიავ, თუ ქალი ხარ, ვახშაში აღრე გააკეთე.



ფ. ნ დროზღო-პოლიავი

საოპერო მახიობი. პრემიერ. ბარიტონი სახელმწიფო თეატრისა, სიმღერის მესტრო ქართულ კონსერვატორიისა, ჰყავს ოცზე მეტი ქართველი მომღერალი მოწაფე. ქართულ ოპერაში „თქმულენა შოთა რუსთაველზე“ არაბ ანდელას ნიჭიერი ამსრულებელი. 15 წელიწადია რაც საოპერო სცენაზე მოღვაწეობს. იუბილე გალუხადეს შარშან.

კეს. პაწია კიდევ და ჰა გამოცხებება მკადი. რა დაგემართა, ავთ ხომ არ ხარ?

კაც. ისე ვარ დაღალული, რომ ძვალი ცალკე მაქ და ლბოლი ცალკე.

კეს. (გამოდის ქოსიდან) რა იქნა კაცო, ასე დუუს-ვენებლათ მუშაობა, რაფერ იქნება?

კაც. დუუსვენებლათ ყმუშაობ, მარა მინც აფერი სიკეთე მაქ და აბა რომ ვისვენო, მაშინ ხომ შიშილით მოვკტებით. იცი, კესარია? სამშაბთს მე და დითიმ სიმინდი უნდა წველით ფოთში გასაყდათ, თურმე სიმინდს კაი ფასი ქონებია.

კეს. ავი კაი მახარე, მარა ურემი რომ არ გყავს სად იშოვი?

კაც. ურემი პეტრიას გამუართვით ქირაზე, ხარი დათიფს იქნება და ცალი ჩეენი.

კეს. მადლობა ღმერთს! (მარინა ქოსის კარებსე იჭკრიტებს) ამ საცოდვე ბაღენს ერთს დავმოსავდეთ, თუ არა მეტი არ მინდა. სხვია სხვია და მარინას სიცოდევმ თლა მომკლა ქალი. ვუშინ მთელი დღეი იტირა: „ამხელა ქალი ვარ და ხორცის დასაფარავი აფერი მაქო“. დღეიწვი სხვია რაღაა, შენი შეხვედრა ც კი სცხენია, იმაღება.

კაც. მე არ მწეადა, გგონია სიცოდვე. ავინი რომ შიშეელი მყადა! ავერ ღმერთა შენით სამშათათს იგი სიმინდი თუ პაწია ხერიან ფასათ გვერდა, ყველას დავმოსავ, ერთს საკაბეს შენც მოვკტან.

კეს. მე არა, იგი პერანგი რომ არ გაცვია, ბაღენისაზე თუ რამე მოგჩხეს, ერთი საპერანგე იყრდე შენ, და ჩემს თავს არ ვჩივი.

მარინა. (ქოსიდან გამოდის დაუფუთაილი ტანის მისა აცვია და ხელს აფრებს) მკადი გამოცხება.

კეს. ხომ გვიგონე მამაშენმა რა თქვა?

მარ. (შისარუდათ) კო, გვეივონე!

კეს. ავერ ეველებთ ფულლებს და კაი კაბას შევიკვრავთ.

კაც. კი, შეილო, სამშათათს ღმერთათ გავციდი სიმინდს და კაბასაც გაციდი და წულასაც.

ბავშვები. ბაბა ჩეენც გვიციდი წულას?

კაც. თქვენც, შეილო, ყველას გაციდიო.

კეს. აბა, მარინავე, მამაშენს ხელი დააბანიე და მე სუფრას გავშლი. (შედის ქოსში, შაიქს სურ. გააშდის, შემდეგ გამოატანს მჭადს, ლბობის, შწყანადს და სტეხს მჭადს).

მარ. (გამოაქვს წეადი და სელახაბა აბინებს ხელს).

კაც. (ბავშვებით სუფრას მოაფუტება, მასტეხს მჭადს და ის ანის უნდა ჩაიდვს პარში ლუქა, ამ დროს შეიქნება დაღუბის ყუფა და ძახილი) კაციეღავ, კაციეღავ!

კაც. დასწყევლოს ღმერთმა: ნახავ თუ ახლა გზის სამუშაოზე არ გამაწესონ. (აღგება და შადის).

ნაცვალი. (შეშიადის ქოსში) გამარჯობა შენი!

კაც. გაგიმარჯოს.

ნაცვ. კაციეღავ იცი რეიზა ვარ მოსული?

კაც. კაი აფერობა იქნები ავი კი ვიცი!

ნაცვ. რა ვქნა სამსახური თუ სვინიდი სიერათ არ ასარულე, ქე გამოგობებენ, თვარა ჩემი ნება რომ იყოს, რავა ვინმეს შევაწუხებ. დღეს მამასხლისმა გამოგვეცხადა—ამელამ ერთი ძალიან დიდი კაცი გვიარს მაშინით და რკინის გზაზე ყალურები უნდა დააყენო. რავი კაცი უწევს ჩემს სანაცვლოს. ერთათ შენ უნდა წახვიდე, მეტი გზაი არა მაქ.

კაც. კაცო რა არის ყოველთვის მე რომ მომხატები! კანოლით ახლა მე არ უნდა შემხვედროდა ყალურობა.

ნაცვ. რეიზა ყოველთვის? ამას წინათ არ იყო სამუშაოზე წასვლა რომ გაპატივებ?

კეს. (ბავშვებს აჭმეკს და ეგულანა ქოსში შედახს).

კაც. მაგიერი მე ყანაში მოგეხმარე.

ნაცვ. ამელამ წადი რკინის გზაზე, ერთი დღეიც შინ მომეხმარე ყანაში და იმ კვირას რომ სამუშაოზე წასვლა გიწევს, იმას გაპატივებ.

კაც. (ჩაიბინებს) კაი, რალა ვქნა? წავალ ამელამ სადარჯოთ.

ნაცვ. აბა, პა, არ მილაღატო, თვარა ციმბირს გაგვგზავნიან მეც და შენც ორივეს. (მადის).

კაც. კაცო, როდის მომიტყუებინაზარ, რომ ახლა მოვატყუებ? (მოაბრუნებს) ერთი კვირის მუშაობა ავიცილნე თავიდან. (სუფრას მიუჯდება) ეს კაი საქმეა მარტო ხელა კაცისა.

ქვს. (გამადის ქაისიდან) რაიო, რა უნდოდა ნაცვალს?

კაც. (ხარბათ ჭაშმს) „დიდი კაცი მობძანდება, და რკინის გზაზე უნდა იდარაჯოო.“

ქვს. (სუფრას მიუჯდება) მერე რაფა შეგიძლია ამ მოლაღულ კაცს?

კაც. სამუშაოზე წასვლას ვაპატიებო. პაწაი საქმე არ არი ჩვენდა.

ქვს. პაწაი არა ძალიანი საქმეა. თუ კი ვევაპტია.

კაც. ძალიანი ხო... მარა ესე ვარ მოთეთქილი რომ... დასაქვევლი მივალ ამდამ აგი მოლაღული კაცი, ერთს გემოთი დევიძინებ მეთქი, ვიფიქრე, რა მიინც და მიინც ამელამ გამოსკდა დიდი კაცი და ყველაი!

ქვს. რა ექნა მე უბედურმა! ნეტაი შემეძლოს და მე წევილოდე შენს მაგივრათ.

კაც. კაია რომ წახვილოდე, იმ ყარაულებს ამედამ თავს შეაქცევიებ, ცოდვა მოწყინდებათ.

ქვს. პო, შენებური დიფწყე ერთი ხუმრობა ესე არ ეჩივი მე.

კაც. ჩივილი რათ გინდა. თუ სიკეთეს უზამ, ბარემ უჩივილოათ ჯოზს.

ქვს. მოპყვეი შენებურათ. (აღერსია) შე ფინთო შენ!

კაც. ხუმრობას თავი დავანებოთ და შენ ეს მითხარი, ჩემო კესო, რამდენი ფუთი სიმინდი შეგვიძლია გვევიმეტო გასასყიდათ?

ქვს. ენახოთ ხვალე, მეტი რომ გავვიციოთ და ჩვენ მივკაღდეს ჰელი არც ეს ვარგა.

კაც. ხვალე რაფარც კი დავბრუნდები სახლში მაგრათ გამევიძინებ და მერე მოვამზადოთ ყველაფერი. ტომრებსაც დაკერება უნდა და საგაღსაც მომზადება.

ქვს. მაგი ჩემს თავზე იყოს, ყველაფერს მოგიმზადებ.

კაც. რომ იცოდე ბაღანასავით მიხარია, აგი სამშაფათი სანამდი მევილოდეს ერთი სული მაქ. რამდენი ხანა ვემზადებოდი სიმინდს გავყიდი და ცოლ-შვილს დავმოსიე მეთქი, მარა ყოველთფინ გამიყვრებოდა რამე მიზეზი და ქე დავბრუნებოდი. ახლა კი სრული იმედი მაქვს ვეფერი დამაკავებს ჩემო კესო. (დამოქნარებს).

ქვს. ბაღნებს სიხარულით ვახშამი არ უქამიენ: ხვალე ბაბე პელანგს მოგვიტანს.

კაც. (გაქსმარებს) ექ რანიართ მეზარება ახლა წასვლა... მარა რას იზამ, ბრძანება თუ არ ახარულე ციმბირი და შენი ჯანია.

ქვს. ნეტაი რანარი ადგილია იგი ციმბირი, ძალიანი ცუთი კი უნდა იყოს? დიდ კაცებს არ გზავნიან ნეტაი ციმბირში?

კაც. პა! დიდკაცები სხვებს გზავნიან, თავის თავს არა, ძალიანა უბედურათ არის ყაძახის საქმე მოწყობილი.

ქვს. ნეტაი რას იზამენ დიდ კაცები. ყაძახები რომ არ იყოს ქვეყანაზე?

კაც. მაშინ დიდ კაცები არ იქნება, რამდენი რა არ ტრიალებს საწყალი ყაძახის თავზე: ცოლ-შვილი დაარჩინე, ფოშტის ფული გადახადე, უჩიტლის, მწერლის, გზის სამუშაოზე წადი, ყველას მორჩილობა გაუწიე, ყველას ემსახურო. ახლა დიდი კაცი მობძანდება გვიბრძანებენ ვუდარაჯოთ. ექ, მე წავალ თვარა. (წამოადგება) კაი ხანი გვედა ჩვენ დაბარაკში და იქნება ქე ვამასწრო იმ მაშინამ. (შედის ქაშმა, კესრიაფ გაჰყვება, კინა ფრანჯა მთაისხამს, თათს გადიდებს მხარზე და გამოდის, კესრიაფ გამჰყვება).

კაც. (კესრიას) კუთით იყავი. (გაეშურება სდაწყათ).

ქვს. შენ იყავი კუთით და დილას ადრე მოდი. (მოგვრუნებს) უი, მათ დიდ კაცობას! ამ მოლაღულ კაცს რა ვაჩაუბებს უძნროთ. არა ძალიანი გამწველებული სიცოცხლე კი აქ ყაძახებს. იგენის გაჩენაში ღმერთი არ ურევია. (ჭურჭლებს ადგებს) ყველაის მოსამსახურე იგინია. ენის თქმისაც კი გეშინია კაცს, რომ მართლი თქვა. (შეხედავს წას) უფ რა მივარიანი დამეა. საწყალი კაციე ერთი დაძინენება რას ერჩია, მარა ესეა სამსახური. სიღარიბიზა ღმერთს რაფა შევეცოდე, მარა სვავერთაც რომ არ ვგაძლევენ მოსვენებას; რას იზამ კაცი, თუ კი ორ კაბეის ხელი შევალე, იგი იმათ უნდაჩათას ვადასახადები გამოთება და ბაღნები ქე დამირჩა იმიზა შიშველი და ისეე ჩვენ მივიკელით ყორაფელი. აგერ სამშაფათს, ღმერთო შენით, დილა ადრიან ავაქრელებთ ურემს სიმინდით. გინდამც ყორაფელი სიკეთე მემონოს ამ ბაღნების დამოსვის საქმე რომ გავახერხებთ. (თოჯანს თათებს) დღეს შაფათი, კვარე, ორ შაფათი და სამშაფათი სულ ოთხი დღეა შუახე. სულ არ მეძინება, აგერ მამლები ჰყვიან, შუალამზე გადარებული უნდა იყოს. ვაი თუ კაცის დაავიანდა და მაშინამ გაასწრო... მიინც წავალ დავწობი, ხვალე ტომრები უნდა დავაკერო ყველა, ათასი საქმე მაქ. (შედის ქაშმა. სენა დიდხანს წარედება. მოვარე ჩადის. რაჯაფდება. მთაისმის მამუაის ყავია. სენაზე შეიოდეს დარაჯა).

დარაჯი. ამაზე უსამართლობა კიდევ იქნება?... მუშაობისგან მოქანცული კაცი გავზავნეს საღარა-

ჯოთ. ვინცა ოხერი დიდი კაცი იყო, აღარ ეშველა მისი მაშინის გამორება. უკცადა, უკცადა ამ დაღალულ კაცმა, ჩამივიძინა... კაცის თავი რეინცაზე დუუღვია: თუ ვინცაბაა მაშინა გამეიარა, მაშინვე შევიტყობ და წამოვებტებო და აასძინებია. არ გასულა რომ გამიჩინა ხანმეა აშინაც მოვარაყებულ ვაგონები თვალ-წარმტაცათ ბრკეკი აღებდა მთვარის შუქზე. ისე უხმა ურათ გვისრიალა რელსზე, რომელზედაც კაცია იწვა და განაგრძნო გზა... ახლა აგღია ლიანდაგზე, ენახე მკვდარი კაცი თავი ქონდა წაგლეჯილი, ვიცანი ჩემი კარგი მგებობრი, კაცია მუნჯად ახლა მის ცოლს რაფერ უთხრა, ბედნების სიცოდე მწვავს, რაფერ უყვარდა ცხონებულს ცოლ-შვილი. (ჩახსკეფეს) მისინძელო, ეი მისინძელო!

ქეს. ვინ ბრძანდები, (ქასის კარესი შაჯგუას).
ღარ. მე ვარ, საქმე მაქვს თქვენთან... უტელურება გეწვიათ.

ქეს. რა ამბავია, რა იყო?

ღარ. კაცებსა მაშინას თავი წუთუგლეჯია და აგერ მოაქვან. (ღარაუკესი შემაქვთ ჯაღამბრით კაცის გვაში. კუასრია დაწაფაქეს, დაქრეშა მინგაღებუღას გვაშთან, პაუშებიც წოვაღ-კაივითაი გამოცეფიან და სტირიახ).

უ ა რ დ ა .

პელაგია შარაშენიძე



თოვლიან ღამეში

თოვლიან ღამეში სიფითრე ფრინავს...
 სიწყურხრეს ისვრიან ძაფები მთვარის.
 და, როგორც თვალეში შემოიღო მხატვარის,
 ჩემს სულში დაჭრილ სიხალისეს სძინავს...

ციდან მოფრინავენ თეთრი ფერფლები.
 თბილისმა მოისხა თქვა სინაზის.
 ეხლა თვით ბორბოტი სულიც შინა ზის,
 მე ვარეთ დავალ—მსდევენ ნატერფლები

ჩემს სულში დაჭრილ სიხალისეს სძინავს...
 თოვლისა ფიჭვები თეთრ ზეწარს შლიან.
 უბოლო ფიჭვები თუ არ შეგვშლიან,
 ქოჩაზე სიცოცხე მიანიც გამყინავს...

ლალო პერტაია



ქართულ ღრამ

ხელოვნების პრიზისი

„თეატრი და ცხოვრება“-ს მე-8-ე №-ში იოსებ იმედაშვილი შეეხა მეტად საყურადღებო საკითხს—ჩვენი სასცენო ხელოვნების კრიზისს, და ამ ასპარეზზე მოღვაწეთა უმეტესობის საქმიანობას უწოდა პამფლეობა.

სავანი მეტის-მეტად საყურადღებოა, მაგრამ, სანწუხაროდ, ავტორი დიდხანს არ შეჩერდა მის განხილვაზე.

მოგახსენებთ ანდაზა: როგორც ბერი ისეთი ერო, როგორც ჩვენი დრამატურგია, იმნაირიც თეატრი. გენიოსი დრამატურგი ყოველთვის ჰქმნის გენიოს მსახიობს.

მაგალითი: ინგლისი, საფრანგეთი და სხ...
 მაგრამ ჩვენში დრამატული ლიტერატურას დიდი კრიზისია და ამ კრიზისმა შექმნა ჩვენი თეატრის ნ.მდევილი ღრამი.

და თუ მოპოვებოდენ ჩვენს სასცენო ისტორიაში ისეთი პირნი, როგორიც ვლ. ალექსი—მესხიშვილი, კ. მესხი, ნ. ჩხეიძე და სხ. უნდა ვემაღლოდეთ ევროპულ დრამატურგებს შექსპირს, შილერს, სარდუს, დიდეს და სხ. რომელთა ნაწარმოებზეც შექნეს ჩვენი სცენის მადიდებელი.

მიმითითებენ ვასო აბაშიძეზე.
 ამხედვე ვიტყვი: ცვაბრული სუნდუქიანიცი დამოღიერი რომარ ყოფილიყვნენ, ჩვენ მას სცენაზე ასეთს ევრეხილავდით

და თუ არიან ა. იმედაშვილი, გამყრელიძე, იშხენელი და სხ. მათ შეუღლით გადმოსცენ თორეინალური ტიპების ფსიქოლოგია; მაგრამ, თუ კი დაწერილი არ არის პიესები, ისინი ხომ ვერ შეიხზენ ტიპებს?

სამედნიეროდ თუ საუბედულოდ, ჩვენში მუსიკას უფრო მეტი პიროგრესი დაეტყო, ვიდრე ღრამს. ქართული ოპერა მალე ქიშპობას დაუწყებს ევროპულსა და განსაკუთრებით რუსულ ოპერას, მაგრამ ღრამი მიდის რეგრესისაკენ.

გ. ერისთავმა მოგვცა კომედია. მას შემდეგ იყვნენ საჭირონი ახალი გ. ერისთავნი, მაგრამ უკანასკნელნი არ ჩანდნენ, იყვნენ მხოლოდ მისი მოწაფენი.

ი. გედევანიშვილმა მოგვცა „მსხვერპლი“. სადაც ვაგვეცნო ხალხის ფსიქოლოგიას, მაგრამ გმირები მისი მეტალანი გამონდნენ. დანარჩენი მისი ნაწარმოებნი ამ პიესის შემდეგ მეორე ადგილს იკავებენ.

შოთაშვილმა მოგვცა „მთის ზღაპარი“, „მეგობობა“... მაგარი შემდეგში მეგობრულად ვაგვეშორდა. იგი აპყვა ეფექტებს და პიესების მაგიერ, გვაჩვენა სინემატურაფი.

ტრ. რამიშვილს აქვს კარგი „შეშლილი“... მაგრამ შემდეგში ღრამა შეეშალა.

ალ. სუმბათაშვილმა თავის მაგარი კალმით დასწერა უკვდავი პიესა „დალატი“, რომელმაც მიულ ქვეყნიერებას აცნო საქართველოს სახელი. მაგრამ შემდეგში ავტორმა თვითან გვიდალატა და აღარ დაგვიწერა ქართული პიესა. თუმცა სუმბათაშვილმა გაამდიდრა რუსეთის დრამატურგია და ოსტროვსკის შემდეგ პირველი ოლაგი დაიკავა.

შალვაშვილი, შალვა დადიანი და სხ. რომელთაც დაიწეს ასეთი ღრამა, ვერ განავითარეს, თუმცა ზოგიერთი ტიპები გაკერილ ყვთ გამოყვანილნი.

ჩვენში ბევრა ცდილობდა შეექმნა ღრამა, მაგრამ ცდამ, უმეტეს შემთხვევაში, უნაყოფო შედეგები გამოიღო.

მარტო ბუნებრივი ნიჭი წერისა არ ემარა. საჭიროა განვითარება, ვადაიხივება და შესწავლა დრამატურული ლირატურისა, როგორც ეროვნული, ისე მსოფლიოსი.



ვარდენ ჯავახის-ძე გოცირიძე

ვარდენჯავახიანი ერთი წლის შესრულების გამო, ძველი სახალო ბუშაკი. 1883 წლიდან მესამე იოსებ დავითაშვილიან ერთად ქარხანა ჰქონდა თელავში და მოწინავე მუშად ითვლებოდა. იოსებ დავითაშვილის სიკვდილის შემდეგ ხელოსანობის მასწავლებლად გამწესდა თიონეთის ორკლასიან სასწავლებელში; საკუთარის ხელით ააშენა სოფ. ბარისახოს სკოლა და ეკლესია. 1902 წ. ქ. მგრვას (ტაშვენტის ოლქი) გაიწვიეს მასწავლ., 1917 წ. სამშობლოში დაბრუნდა. ვარდ. 1919 წ. თებერ. 19 — შავი სახადით, 62 წ. იქნებოდა. 80 — 90-იან წლებში მუდამი ხალხში ეროვნულ-სახოვადიობრივი თვითცნობიერება შეჰქონდა

პიესის წერის ტენიკაც უნდა განახლდეს...

თანამედროვე დრამის ტენიკა მოითხოვს: დიალოგების შემცირებას მინიმუმამდე, მონოლოგების სრულიად ამოშლას. მეტ მოქმედებას, სიცოცხლეს. ნაკლებ ლაპარაკს, ნაკლებ ფანტაზიას, ფილოსოფიას და მეტ სინამდვილეს. მაყურებელი თვითონ უნდა მიხედდეს პიესის იდეას და არა პიესის მომქმედმა პირებმა მათ უჩინონ.

ჩვენი ახალგაზდა დამატურგები არც ერთ აღნიშნულ წესს არ იცავენ.

მათი გმირები რეალური ტიპები არ არიან, სულ შეთხზულია.

ისინი უფრო ლექტორებს წაავაჯან, რამენიცი სახიზელს წინ დამშვიდებით და და დალაგებით ლექციას კითხულობენ სოციალიზმის შესახებ: არც განცდა, არც გრძნობა, არც სინამდვილე; ფილოსოფია თავსებაური რამდენიც გნებავთ. უბრალო გლგეს, რომელსაც „პალოშვიანი“ ფხვსაცმელი თავის სიცოცხლეს უბრუნებს, კანტის ბრძნული ცნით ალაპარაკებენ.

მოქმედება?

ჯერ ხომ მაყურებელს მონოლოგებით სიცოცხლეს მოაბერებენ, შემდეგ საქმე მიდგება „მოქმედებაზე“. აბა, მაშინ უსულო ხანჯლების და რეკლამების ტრიოლის. მთელი არსენალი ამუშავდება სცენაზე გმირები ერთმანეთს ახშობენ, თავს ჰკეფთავს, წელებს ვარედ აყრებიან და სხ... ასე რომ მაგარი ნერვების მაყურებელი უნდა ბრძანდებოდეთ, რომ ამ სეირს უსუროთ. ეხლა კომედიებზე.

კომედიებს მართლაც კოპიურად სწავავენ. გაუგონიათ, კომედიაში სიცილი უნდა გამოიწვიოს მაყურებლებში და მართლაც მათი კომედიები სიცილს იწვევენ მაყურებლებში, — არ გვეგონათ თვისი რუმორის წყალობით, არამედ დასცინიან თვით აქტორებს.

მთელი ბაზრის ლექსიკონი და პორნოგრაფია ვადატანილია მათ კომედიებში. ჟარგონი "პირველ ხარისხზეა. დღეს, როდესაც ჩვენი მიკიტანი, ან ყასაბი ჯღვაშს ინგლისურ გემოვნებაზე იპარავს და დღესასწაულებზე ტრადიციონულ ჩოხის მაგიერ, ვაბერელ ტანზე ვიხიტავს იცვამს, წულების მაგიერ ამერიკული ფენსაქემლებს აცვია — საკითხავია, რაზე დასჭირდათ ჩვენ კომედიების დამწერთ, სუნდუქიანცის და ცაგრილის დროების დაბრუნება?

რა საჭიროა შარკო?

როდესაც ჩვენ ცხოვრებაში იღვრი მისალა კომედიისათვის?

კომედიაში უნდა გამოიწვიოს მაყურებლებში ჯანთეული სიცილი...

იგი უნდა სდევნიდეს საზოგადოების ყველა უარყოფითი მხარეს: მექრთამეობას, სახელწიფთო ქურდობას, კრუსოციალისტობას, სპეკულაციას და სხ. მათი კომედიები კი თავის ეარგონით უფრო ხრწნის ჩვენს საზოგადოებას.

იმედია, ახალგაზდა დრამატურგნი არ ვაგვიწერებიათ

ვეხარია კიდევაც, რომ სურვილი და ხშირად ნიქილ პიესების წერისა გამრავლდა.

ჩვენი დარბიზი დრ. მ. ტურგია, რასაკვირველია, ნატრობს და საჭიროობს ახალ შემოქმედების ძალებს.

მაგრამ ყველა ეს ცოდნა უნდა ეთარღვროდეს მთლიანობის და მხატვრულ ფარგლებში, რომ მაყურებლებში გაღვივდეს არა დიკინა და სიმულეგოლი, არამედ ესთეტიკის გემოვნება და სინამატიკა ახალ შემოქმედებისადმი.

სვ. წერეთელი



თ ე თ რ ი გ ე დ ი

- ოცნებითა გატაცებულს ჩამძინა რამე მცირე;
- ძილში ენახე თეთრი გელი,
- ვიღე ვტაცე; დავიჭირე.
- ხარბად გულში ჩავიხტე,
- მეტის გრძნობით დავიყირე...
- გამეღვიძა. აღარ მყავდა
- თეთრი გელი და ვიჭირე.

დ. ლუკაშვილი



ქალ ოზურგეთაში თებერვლის პირ, რაცხებში შესვდა ჯარისკაცთა და გვარდიელთა წარმომადგენელთაგან კულტურულ-განმანათლებელი სექცია. სექციაში შედიან გურიის შეიარაღ. ძალთა უფროსი პოლკ. ცომაია გურსაძე. გვარდიის სარტყლი შტაბის თავმჯდომარის ანზ. ში

ბაქუნაშვილი, წვერი-მდივანი რ. ჩხაიძე, გვარდიელი შა-
ლივა ჩხაიძე და მე 4 ე ქვეითა ბათალიონის ლეიტენანტი
კოპალიაშვილი, ამ დღეებში ხსენებულმა სექციამ ერთ
ერთ სამხედრო შენობაში მოაწყო კობტა სცენა. გვარდი-
ელები და ოფიცრები აშხადებენ წარმოდგენად ვ. ერი-
სთვის „სამშობლოს“. ახრად აქეთ მოაწყო ჯარისკაცთა
და გვარდიელთათვის წიგნთსაკავი. იმედია საზოგადოე-
ბა არ მოაკლებს ამ სიმპატიურ დაწესებულებას თავის
ნიკაიერსა და ზნეობრივ თანაგრძნობას. **გიორგი ლ.**

დ. ცაგარში ლეჩხუმის სამაზრო ერობის თაოსნო-
ბით იანვარს 24 სტუნდენტთა დღის მიმწყობ კომისიაში
არჩეულ იქნა ი. ხონელიძე, ნ. ქათარაძისა, ი. ახვლედი-
ანი, ვ. სვანიძე, ვ. გელოვანი, ც. სანიელაძისა და ბ. მა-
ნავაძე კომისიის გამომწვევები: 1) 26 იანვარს ჩამოატ-
არეს საბინა კლბოში, რომლისაც შეგროვდა 1891 მ. 45 კ.
ამაში ყალიბ აღმოჩნდა 179 მ. 2) ხელმისაწვდომ ფურცე-
ლით შეგროვდა 4400 მ. 3) საღამოზე პირველი სიტყვა
წარმოთქვა ერობის თავმჯდომარე აშხ. ი. ხონელიძემ
უნივერსიტეტის მნიშვნელობაზე. სიტყვა შინაარსიანი,
ორატორმა ვრცლათ განმარტა ქართული უნივერსიტეტის
მნიშვნელობა საქართველოსთვის და ქართველ ახალგაზ-
დობისთვის. მეორე სიტყვაში ვ. ასათიანმა გაატარა პა-
რალელი ძველი რუსეთის უნივერსიტეტების და საქარ-
თიელის ახლად დაარსებულ უნივერსიტეტის შორის. ხალ-
ხი კმაყოფილი და ნასაიმოვნები დარჩა. 4) დაიდგა „რაც
გინახავს ველარ ხახავ“ და ბოლოს სიმღერები.

წარმოდგენიდან დარჩა 2579 მ. სულ შემოვიდა 8870
მ. 45 კაბ. დიხარჯა: სცენისათვის 396 მ. აღმოჩნდა ყა-
ლბი 179 მ. და ფულს გადასახაზენი 84 მ სულ 575 მ.
დარჩა წმინდა 8295 მ. 45 კ., რომელიც გაეგზავნა სტუ-
დენტთა დღის მოწყობა მთავარ კომისიას. **ვი-სექ**

არსენლის თეატრში შაბათს, 7 თებერვალს გაიმარ-
თა: თურ., თეატრი და ცხოვრება... ს. საღამო. პირველ
განყოფილებაში თურნალის რედაქტორმა იოსებ იმედა-
შვილმა წა-მოსთქვა სიტყვა, ხელოვნებაზე იგი მდა-
ბით ხალხური ენით შეეხო ხელოვნების მნიშვნელობას.
„როგორც ს. ქმელა ადამ-ანისთვის საქორი, ისე გონებ-
რივი სახლო. გონებით ამაღლება“ო სიტყვა მან. საზო-
გადოებამ იმედაშვილი მხურვალე ტაშით დააჯილდოვა.
მეორე განყოფილებაში დადგმულ იქნა ა. ცაგარის უკ-
დავებ პიესა „რაც გინახავს ველარ ხახავ“. პიესაში მონა-
წილეობდა ძველი სცენის მოყვარენი და ყველამ, გარდა
ჩხიკვიშვილისა (დავითი), თავთავისი როლები კარგად შე-
არტულს. საღამომდან დარჩა 4150 მან., რაც ვადაეცა
„თეატრი და ცხოვრება“ს რედაქციას საგამომცემლო ფო-
ნდის გასაძლიერებლად. წარმოდგენაში მონაწილეობდენ: *)

ქანჩი მარგველაშვილი, გელოვანი; ბ-ნი ლ. ბაღ-
შვილი, გიორგაშვილი, დ. მელაშვილი, პ. ბეგუაშვილი, დ.
ჯავახიანი, შ. ჩხიკვიშვილი, მახაშვილი, მკარაიანი; კარ-
კიაშვილი, გ. მიქელაძე, ს. ქიტაშვილი და სხ.

შალვა გორისელი

ბაღდადში წინეთ ხაფხულობით იმართებოდა წარ-
მოდგენები, მაგრამ ამ მოვლენას მხოლოდ შემთხვევითი
ხასიათი ჰქონდა შარშან მისში კი ლეფან კუჭუბინის და
დათიკო ხაჩნციაშვილის თაოსნობით და ადგილობრივი ინტე-

ლიგენციის დახმარებით ბაღდადში და მუდმივი თე-
ატრი. შესდგა სცენის მოყვარეთა კავშირი, აირჩა გამგე-
ობა და საოცნებო კომისია. გამგეობამ შემოიღო ოქმე-
ბის წინეი სადაც დაწერილებით იწერება ყოველი წარ-
მოდგენის და სხდომების ანგარიშები, შემოიღო შემოსა-
ვალ-ვასილის წიგნი; მანვე მოაწყო დამსწრე საზოგადო-
ებისთვის საფლამი ადგილები. შეიძინა სცენაზე ჩამოა-
ფარებული ფარდა, დეკორაციები და სხ. და ამგვარად
უკვე შესაძლებელი შეიქნა ბაღდადში სისტემატიურად
წარმოდგენების მართვა. საზოგადოებაც თანაგრძნობით
ეყოლება თეატრს და წარმოდგენებს ბევრი ხალხი ესწრე-
ბა. სცენის მოყვარებებში არიან სასცენო ნიჭით დაჯილ-
დოვებული ძალები. ამ ბოლო დროს სასცენო მოღვაწეთა
ჯგუფს მიემატა ცნობილი სახალხო მოღვაწე გიორგი ჯან-
დელით, რომელიც რეჟისორობს დასს და მასთან დიდი
დაკვირვებული და ნიჭიერი თამაშით როგორც დრამაში
ისე კომედიაში საზოგადოების დიდი პატივისცემა და სი-
ყვარული დაიმსახურა.

სახალხული სეზონი დაიწყო 18 მაისს და დამთავ-
რდა 27 ექვნივლამდე. ამ ხნის განმავლობაში გაიმართა 18
წარმოდგენა, აქედან 3 საქველმოქმედო. სულ შემოვიდა
სახალხული სეზონში 16547 მან. 65 კაბ. საზამთრო სე-
ზონის პირველ ნახევარში 26 ოქტომბრიდან 23 ნოემბ-
რამდე გაიმართა 5 წარმოდგენა, აქედან ერთი საქველ-
მოქმედო, მიხნით. ამ ხნის განმავლობაში შემოვიდა 5246
მან.; ამას გარდა სცენის მოყვარეთა დახმარებით გაიმარ-
თა ორი საქველმოქმედო წარმოდგენა ადგილობრივ ქალ-
თა სკოლის და მოსწავლის შ. მ-ძის სასარგებლოდ. ქუ-
თათის დრამატიკულ დასის არტისტებმა გაიმართეს ერთი
წარმოდგენა. **X**

ქ. ზუგდიდში იან. 26 ა. წ. გაიმართა გრანდიო-
ზული საღამო, „სტუნდენტის დღის“ აღსანიშნავად: 1) ექ-
დელთაქარის ბ-ნ ანდ. პატარაიას დირაქტორობით იმე-
დურს ეროვნული ჰიმნი; 2) ზუგდიდის ქალ-ვაჟთა გიმნაზი-
ის ქართულ ენის მასწ. სიმინ გოგინიაშვილმა წაითხა
ლექცია უნივერსიტეტის დაარსებაზე და მისი დღის მნი-
შვნელობაზე. 3) ქ. ქ. ვ. ქალაქის და ჩიქოვანის ბ-ნი ი. ბო-
ხუას, კ. ყიფიანის, ნ. ბუკიას; ვ. გუჯიას და პ. მენუარგიას მო-
წაწილებით წარმოდგენილ იქნა კომ. 2. მოქ. „მოტყუებუ-
ლნი“. გამგებ იყო გიმნაზიის დირექტორი მეჭი კობახიძე.
4) ექმ. ა. პატარაიას ხელმძღვანელობით შედგენა გუ-
ნდმა შესარულა სხვადასხვა ქართული სიმღერები, რაიც
ძლიერ მოეწონა დამსწრეთ. 5) გერმანულ ენის მასწავლე-
ბელმა ქალმა ზინა ჟორდანიამ შეგვიარდა იმღერა რა
მიღწეებით რუსული სიმღერა. მისმა გამოსვლამ აღტაცე-
ბაში მოყვანა საზოგადოება; 6) ა. პატარაიას მოზარდმა
ქალიშვილებმა საუცხოოდ დაუტყეს რიოილზე, რამაც
აღტაცებაში მოყვანა საზოგადოება. ანტრატების დროს
იყიდებოდა თურნალ-ვახუთები და სხ. დარჩა 12 - 13 ათა-
სი მან. ამას მიემატა ყუბაშვილი შეყვრბილცი, ასე რომ
სულ 20000 მან. იქნება, რომელიც გაიგზავნება ქ. თბი-
ლისს დანიშნულებისა მებზ; საერთოდ საღამომ საუცხო-
ვოდ ჩაიარა და არც საკვირველია რადგან ინტელგენტტი
ძალანი-ქალი თუ კაცი საოცარი ენოსყოფილებით ასრუ-
ლებდენ დავალებულ საქმეს. განსაკუთრებით აღსანი-
შნავია ექმინი ანდროა პატარაია, რომელიც რადენათ დო-
სტოქორაშია ცნობილი, იმედნად დიდი კულტურული
საქმეების მოღვაწე მოყვარულია. თუქა ზუგდიდის მზ-
რაში აუარებული საექიმო საქმე აქეს, მაინც იგი ხელო-

რედაქცია ქველ მოაწვილებ გელოვან მადლოას უფლებს-
რედ.

ნებასაც, ემსახურება: შემდგარი ჰყავს ზუგდიდის სცენისათვის თვალსაჩინო მომღერალთა გუნდი; ვითარცა მუსიკის მკონდნეს საკუთარი სხვადასხვა სიმღერებიც აქვს გამოგონილი და ნოტებზე დაწერილი; ამავე დროს ტენიკურ-მექანიკურ ხელოვნების მკონდნეა და სხ. იგი ყოველი საერთო კულტურულ მუშაობას დაუხარავს და ჩუმიად ეწევა. მიუხედავად მინიმალულებისა, მას ხელოვნება უპართოდ სწამს და თავგამოდებით ემსახურება ხალხის საკეთილდღეოდ.

ვისურვით ჩვენი იტელიგენცია პარტულობის მიუხედავად მუდამ ისევე შეერთებულიყოს, ისე გულმოდგინეთ ემუშავანოს, როგორც იყო 28 იანვარს, რათა ამით უფრო ავმადლებინოს ჩვენი კულტურულ ხელოვნური დონე.

ვაუმარჯოს ურთიერთა შორის სოლიდარულ მუშაობას! ძირს ჩვეულებრივი კინკლაობა და შფრინაობა!!

პეტრე მეუნარეა

ქ. ხაშურში იანვ 29 გაიშარათა „თეატრი-ცხოვრება“-ს საღამო. ხაშურის სცენის მოყვარეთა კავშირმა წარმოადგინა „მსახიობის დღე“ და „ბედნიერი დღე“ წარმოდგენა და წყევბამდე საგანგებოდ მოწყვეტლმა იოსებ იმედაშვილმა წარმოიტკვა ორი სიტყვა: 1) „ცხოვრება და ხელოვნება“ და 2) „ქართული მეომარი ძველად და ახლა.“ ორივე სიტყვა საზოგადოებამ დიდი ყურადღებით მოისმინა და ლექტორი მხურვალე ტაშით დააჯილდოვა პიესებში მონაწილეებდენ: ქ-ნი ნ. ყაჭვიშვილისა, ნ. ბეკოშვილი, ბ-ნი ელ. სარია, ან. ქელიძე, მ. კვალაიშვილი, ნ. თედორაშვილი, აკ. ებრაღიძე. ყველა მონაწილენი დამსწრეთ მხურვალე ტაშით დააჯილდოვეს. დაესწრო დიდძალი საზოგადოება, საღამოზე, სხვათაშორის, ამერიკულ აუქციონით გაიყიდა იოსებ იმედაშვილის „უცხო სიტყვათა ლექსიკონი“. შემოსავლი 5000 მანეთამდე „თეატრი და ცხოვრება“-ს რედაქციას ვადასცეს საგამომცემლო ფონდის გასაძლიერებლად. აქვე აღნიშნავთ, რომ აღვილობრთი საზოგადოება და ორგანიზაციებით დიდის თანაგრძნობით შეხედნენ ამ საღამოს. კლუბმა ქირა არ იიქრა, ხაშურის გვარდიის მუსიკამ სრულიად უფასოდ დაუქრა და დავლიობრები წრეც ყოველის მხრით შეცდა საღამოს უკეთ ჩატარებას.*

გ ლ ი

ნოხიანის საზოგადოება ექსკას კომლამდე, აქ არის ოთხკლასიანი სასწავლებელი. დაბალი სკოლა, სამკითხველო სადღაც ღუქანშია მოთავსებული. სათეატრო დარბაზი კი არასადა სჩანს. ერთი წელიწადი დაიწყეს ფულის მოგროვება სახალხო სახლის ასაგებად. მებრამ ჯერ არაფერი სჩანს. აქ მოწინავე პირნი მოიპოებენ, თითქო პარტული მუშაობა სწარმოებენ, მებრამ კულტურული და განსაკუთრებით ხელოვნების- მიყუჩებულია. აქაურთა თემის თავმჯდომარეა გ. აღ-შობაია, კაცი შეგნებულად ურთიკო არ იქნება მოწინავე პ-რთა კრებას მოიწვევდეს და გამოარკვევდეს: 1) სახალხო სახლის ასაგებად შეკრებილ თანხას რა მენდი ეწვია, რამდენია შეკრებლი და 2) დანატარებინოს საჭირო თანხის შედგენა, რათა სახალხო სახლის დაგებას დროით ჩაეყაროს საძირკველი მაინც.

მეზავრი

ეკატერინოფელდში (ბორჩ. მ.შ) სამაზრო ერობის მოსამსახურეთა პროფესიონალური კავშირის გამგეობამ შემადგომლობა აღქრა ერობის თვითსარკველობის წინაშე, რათა მას დაეთმოს შესაფერი ბინა მოსამსახურეთა კლუბისთვის.

ამავე კავშირის გამგეობის თაოსნობით, დაარსდა სცენის მოყვარეთა წრე, რ-მელიც, დროკამოშეებით გამართავს ქართულ წარმოდგენებს. პირველი წარმოდგენა გაიმართება 22 თებერვალს.

ესსურვით ხსენებულ წრეს დაეახელ და დ მიზნების განხორციელებას.

მადლობა კავშირის გამგეობას ენერგიული მოპოებისთვის.

ლ ა ნ ი

ქ. ლანჩხუთში კვრას, 8 თებერ. ლანჩხუთის რაიონის სახალხო გვარდიის კულტურულ-განმანათლებლები სექციის ფონდის სასარგებლოდ მსახ. ა. ჯაყელი, ქ-ნი ფაკია ასკურავას, ჯ. ჩიხაძის, მსახიობ ვ. ასკურავას და ზ. ურშელის მონაწილეობით წარმოდგენილ იქნა „ორინის ბედნიერება“.

ბ. ნ. ჩავლეიშვილის ხელმძღვანელობით იმღერეს გურულ-ეროვნული სიმღერები. ბ. ჩავლეიშვილმა დ. უკრა ჩონგური და დამღერა შესანიშნავი ლექსები. ხალხი ხანგრძლივი ტაშის ცეშით აჯილდოვებდა. უკრავდა ადგილობრივი მუსიკა. ლადიკო წულაძემ წარმოიტკვა ორიოდ სიტყვა. თუ რა მნიშვნელობა აქვს გვარდიას და მოქალაქეებს მოუწოდა, რომ ცრტა-ოდენი წელიწადი გავლთ გვარდიის კულტურულ-განმანათლებლები სექციის ფონდის სასარგებლოდ.

მ წ ი

არტისტიკულ სახ-ის (აწ უკვე საქალაქო) თეატრში თებ. 18, ქართველ მსახიობებმა წარმოადგინეს „სუმბათაშვილას, „ღალატის“. ზინიას ასრულებდა ნინო ჩხეიძე. ქართულ სცენის დედოფალმა მშვენიერად შეასრულა საქართველოს დედოფლის როლი. მხარს უმშვენიერად გუნია. — ოარ ბეგი გუნია მუქნა და გეშინინ, სცენიდან წასლისას თან არ გაიყოლოს ეს როლი. დარბაისელი და ბუნებრივი ანანია იყო ვ. გამყროლიძე.

მხატვრმა მ. ქიათურელმა სცენაზე მხატვრულად განასახიერა ერეკლე. ლამაზად შეასრულა ანჯაფარიძის ასრულმარტუქიას როლი. მ. ამაშუკელის დათოსაც არა უჭირდარა, მხოლოდ სასცენო ტენიციას მეტი ცოდნა მპირა აივებს, ბუნებრივი სასცენო ნიჭი აქვს. საჭიროა მეტი გრომი, რომ „ღალატის“ დათო ქართულ კლუბის გამგე ამაშუკელს არ გაედეს. ვასო აბაშიძის ბესო კვლავ ცოცხლობს სცენაზე. ს. შანშიაშვილის სულიწმინა ძალიან ვაჯავრებული იყო. საჭიროა მეტი სიღარიბისლეს. ს. შანშიაშვილი საპატო-ოავას დიკავებს ქართულ სცენაზე. აქვს კარგი ხმა და გრძნობა. საჭიროა მეტი რუნებრიობა. ნახი გაიანე იყო გამრეკლი ცრციშვილის საბავ უნაკლო იყო.

სცენატექნიკისავის გრომი საჭიროა, თორემ ქულაჯებში გამოწყობილ მეპურეებს ჰგავან, ვიდრე სულიწმინის ჯარის დამარცხებულ ქართველ მეომრებს, ულაგო სცილოც სცენაზე შეუწყნარებელია საზოგადოება მრავალი დაესწრო.

ჯ ი ლ ა





დავით კლდიაშვილი

ხანატი შ. თოძისა.

— ესეც შენი იუბილე!

ფერილი აზვები

და კლდიაშვილის იუბილეს მრავალი საზოგადოება დაესწრო სახელმწიფო თეატრში თებერ. 15 დაწერილობით შემდეგ.

გვარდიის კულტურულ განმანათლებელმა კომისიამ გადაწყვიტა კვირაში ორჯერ სახელმწიფო თეატრში გაიმართოს ქართული წარმოდგენები გვარდიელთათვის.

ქ. არმავირში გარდაიცვალა რუსის დრამის მსახიობი მაიოუსა პეტია.

იდილოზრიგ რუსის დრამის „ტარტო“-ს დასში მონაწილეობენ შემდეგი ქართველები: ქნი მირზაშვილისა (ალეკო), აბელაშვილისა, ვანხაძისა (დონაუერი), თარხან მოურავისა (დანიჩ) ბ-ნი გიორგი დავითაშვილი (დავიდოვი პრემიერთაგანი) ვარსეფან კომპარტელი (კომპაროვი) ვიხრევი და სხ.

მსახიობი და მწერალი ნ. დიმიოვი სთარგმნის რუსულ ენაზე, ი. გუდვიანიშვილის პიესას „მსხვერპლს“ ორი მოქმედება უკვე ვადათარგმნა. პიესა ამ სეზონში დაიდგმის.

ახლო მომავალში ქართველი მსახიობნი ნ. დიმიოვის მონაწილეობით დადგამენ გ. ერისთავის პიესას „გაყრა“.

იკლდიაში გაიმართა ქართული გამოფენა.

მის. წერეთელი ავად ყოფილა.

აკაკის ძეგლის ასაგებად მოკლე ხანში თათბირი გაიმართება დამწ. კრ. ხელოვნების კომისიის და საეთნ. საზ-ისა.

სამხატვრო ეროვნული გალერეია არსდება თბილისში. მთავრობის დადგენილებით დებულბა და შტატებში უკვე დამტკიცდა.

„ახალბალო და ეთერის“ ცალკე ნომრების ნოტები უკვე გამოვიდა გასასყიდათ.

ახალი პიესა იოსებ იმედაშვილისა „ნამუსიანი ხალხი“ უკვე დაიდგა ნათელულში პიესა ცალკე წიგნთაოც გამოვიდა გასასყიდათ.

მეფუტკრეობა ბერტრონისა, თარგ. ლ. ცაგარლისა უკვე დაიდგა და ამ დღეებში გასასყიდათ გამოვა.

ალ. არაბიძის და ამხ. გამოცემანი: 1) „ქართული მოკლე გრამატიკა“. შედ. ი. ნიკოლიაშვილის მიერ, მე 4 ხე გამოც. 48 გვ. ფ. 8 მან., 2) „მსოფლიო ისტორიი“. ალ. წერეთლის ნაწ. I ძველ საუკუნეთა ისტორია, 46 სურათით მე-2-ე შეესებული გამოცემა, 144 გვ. ფ. 25 მან. 3) იგივე ნაწ. II საშუალო საუკუნეები, მე-2-ე შეესებული გამოცემა, სურათებით, 96 გვ. ფ. 22 მ. 4) ძველი ისტორია. დ. უხანაძისა, წიგ. I ძველი აღმოსავლეთი და სამხრმნეთი, სურათებით, 181 გვ. ფ. 30 მან. ყველა წიგნი საუკეთესო ქალღმრთეა დაბეჭდილი. მშენიერად გამოცემული და შედარებით, ძლიერ იაფია. დაწერილებით შემდეგ.

—ხელოვნების კომისიამ დაადგინა: 1) გ. იშხნელის ოჯახს დახმარება აღმოუჩინოს. 2) შეავართოს რესპუბლიკის ყველა სამუსიკო საზოგადოებები ერთ ორგანიზაციად.

ვაკეზე სტალინის გამართვის გეგმა შემუშავდა. ამფიტეატრი განზრახულია 140 ათას ალკვისათვის. ხარჯი გადადებულია 16 მილიონი. მოკალაქენი სურვილისამებრ უსასყიდლო იქნებიან მოწვეულნი სამუშაოდ. ახლო მომავალში გამოცხადდება ხეების დარგვის დღე სტალინის გარშემო.

—ცნობილი გიმნაზია გ. ივანიაშვილი და სახ. „შეგზრდენი“ დიდ მუყაითობას იჩენენ საქართველოს ყველა კუთხეში გიმნასტიკის განსაკითარებლად.

პირველხარისხოვანი რესტორანი

შაშკანი!

ამხ — ბა მძათა კერეხელიძეების და ბაქრაძეთა (რუსთაველის პრ. სახლი გორელაშვილის № 16) ერთი საუკეთესო რესტორანთაგანი დემოკრატიის სასტუმროდ.

საუხმე და სადილი ქართული, იმერული, ევროპული, აზიური მზადდება საუკეთესო მზარეულის თავდგომით, სასმელები ყოველნაირი რესტორანში უკრავს სიმებიანი ორკესტრი. (წლიური)

ახალი წიგნი ყარივისა ამ დღეებში გამოვა ყარიბის ახალი შრომა „წითელი წიგნი“ რუსულ ენაზე, რომელიც შეიცავს დაახლოებით 250 გვერდს. წიგნის შექმნის მსურველთუნდა მიმართონ: 1. წერაკითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების მალაზიაში რუსთაველის ქუჩაზე, 2. კიკნაძის წიგნის მალაზია „ახალ სიტყვაში“ და 3. „ქართველ ბეჭდვითი ახსნაგობის“ სტამბაში რუსთაველის პრ. № 26. 3-2.

რედაქტორ-გამომცემელი იოსებ იმედაშვილი.